

Előfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
 május 13. esütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
 ahová a lap szellemi s anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Miért van állandóan válság?

Irta: *Burgyán Aladár* orsz. képviselő.

Most, hogy a koronás magyar király budavári palotájában időzött, hogy a magyar válság megoldását alkotmányos keretben kísértse meg: úgy az osztrák sajtó, mint a magyar sajtónak az a része, amely évtizedek óta magyar kenyéren nagygyá hívva odaadó hűséggel szolgálja az osztrák politikát: összehordott tücsköt bogarat a válság okairól és képtelennél képtelenebb eszközökkel törekedett a magyar közfelfogásba a lemondó kishitűséget beltolni.

Szeretik szemére vetni a koalíciónak, hogy nem valósította meg a paktum egyik pontját, amelyre pedig vállalkozott, de meg akarja valósítani az önálló bankot, ami pedig nincs a paktumba befoglalva.

És hogy e miatt keletkezett a válság. Minthogyha a koalíciós kialakulás is nem egy *formája* volna csak Magyarországon állandóan válságos helyzetének. És minthogyha a koalíciós kormány lemondásával keletkező válság egy egészen új keletű politikai és alkotmányjogi helyzetet teremtett volna és nem természetes folyománya volna annak az állandó válságnak, amely az 50-es és 60-as években érte el tetőpontját és amelyet a königráti verecség következtében sietett Ausztria 1867-be nem megoldani, hanem csak néhány évtizedre elodáztatni!

Nem történik itt ma semmi olyan dolog, ami újdonság számba menne, mert ez a mostani válság csak „az a régi dal, amely mindig új marad”: az *összbirodalmi eszme örjüngése*.

Hogy a koalíciós paktum mit tartalmaz és mit nem tartalmaz, arról talán jobb volna éppen az osztrákoknak és közösügyes hazai elvbarátainknak nem beszélni! Mert azt, amit a paktum tartalmaz, megvalósította a koalíció egészen az általános választói jogig, amely a függetlenségi pártnak sarkalatos programpontja és amelyet ez a párt hajlandó bármikor, sürgősen is megvalósítani.

Hogy az önálló bank nincs benn a paktumban? Hát vajon a 2%-os kvótáemelés benne volt-e, vagy benne volt-e a tisztifizetések és a legénységi zsold-

nak felemelése és nem inkább voltak-e ezzel szemben az összes katonai kérdések közös megállapodás szerint kikapcsolva? Vagy talán Bosznia és Hercegovina annexiója, a szerb határszövek megszállása, vagy az osztrák áruk törökországi bojkottjának ötvenhárom milliónyi váltságdíja bent volt-e abban a paktumban, amelyről egyre azt hangoztatják, hogy az önálló magyar bank nem volt benne és azért nem lehet most azt megvalósítani?!

Az önálló magyar bankot akárhány szentesített törvény biztosítja, annak semmi szüksége sincs arra, hogy paktumba is foglalják, mert hiszen törvényes határidőben magától is esedékes: de vajon azokat a többi kérdéseket miféle törvények tolták előtérbe?

Pedig ezek a sok százmilliót jelentő kérdések ma már a felemelt kvóta arányában nehezednek a magyar nemzetre, éppen úgy, mint a többi rendes, közös kiadások.

Talán jobb volna inkább arról a régebbi paktumról beszélni, mely még ezelőtt negyvenkét évvel keletkezett és amely az 1867-iki törvények címén ismeretes. Mi van példának okáért ennek a törvénynek XII. t. c.-ével, van abból talán már csak egy pont is a törvény szellemében megvalósítva?

Magyarország állandó válságos helyzetének magva semmi egyéb, mint a meghozott és szentesített *törvényeknek egyoldalú végrehajtása*. Összes törvényeinknek az a része, amely a nemzetre kötelezettségeket ró, gyorsan és pontosan foganatosítottatik; de az a része, amely jogokat biztosít a nemzet számára: évszázadok óta nem tud intézményekben megvalósulni. A nemzet az ő teljesítményét mindig önként nyújtja, de az ezzel szemben kijáró jogai megvalósításáért örökös küzdelmet kell folytatnia.

Lényeg helyett mindig csak a látszattal kell beérnie s mindig abban az örökös küzdelemben, amelynek eredményes látszata is aig van, akarateréje elenged, kitartása csökken, mert nem tud soha egységes tömör erejében érvényesülni.

A nemzet ellenségei mindig arra építik sikereiket, ha megtudják az egységes tömörülést akadályozni és ezzel kishitűséget és szakadást hozni létre, amelynek nyomában örökké a lemondás szokott járni.

Valjon sikerülni fog-e ez alkalom-

mal is diadalmaskodni az ármánynak és eselszövésnek a nemzet felett, vagy ezuttal tántoríthatlan egységben kitart igaz ügye mellett a nemzet, amíg végre is a jog, törvény és igazság veszi át uralmát, a jogtalanság, törvénytelenesség és igazságtalanság helyett?!

Mert sorsát aszerint fogja megérdemelni.

A szabadkai népgyűlés üdvözlése.

Az önálló nemzeti bank mellett e hó 9-én Szabadkán tartott nagy népgyűlés alkalmából Balla Árpád pártelnök az ujvidéki függetlenségi párt nevében a következő táviratot küldötte Szabadkára egyrészt üdvözlésképp, másrészt az ujvidéki függetlenségi pártnak az önálló nemzeti bank mellett való állásfoglalása tolmácsolása gyanánt: „A független népgyűlés elnökségének — Szabadka. Az ujvidéki 48-as függetlenségi párt bajtársi üdvözlését küldve kijelenti, hogy az önálló nemzeti bank mellett a legkérlelhetetlenebb harcra készen áll, nem kimélve senkit sem, legkevésbé az ügy magyar áruleit és kéri a népgyűlést, hogy velünk együtt a legradikálisabb álláspontra helyezkedjék. Hazafiai üdvözléssel! Balla Árpád pártelnök“.

Képviselőnk Szlezákhöz. Városunk országgyűlési képviselője: *Teleki Arvéd* gróf a következő megleghangu sürgönyt küldte Dr. *Szlezák Lajos*hoz: „Pártkörünkben a kitünően megválasztott időpont folytán örvendetes feltűnést keltett belépéseért fogadja őszinte üdvözlétemet. „Teleki“.

Hatvanhetes glosszák.

— Szlezák és a 67-esek. — A kis „ő”, — És a Náci. —

Az ujvidéki alkotmánypártnak elnöke: *Szlezák Lajos dr.* belépett a függetlenségi pártba. Ez a belépés a szenzáció ingerével hatott. A belépést felette érdekessé tette az *időpont*, amikor lépett be a 67-es párt elnöke a 48-as táborba. Tette ezt aznap, amikor *Andrássy Gyula* gróf, az alkotmánypárt vezére, a király előtt jelent meg, hogy megmondja a királynak, miszerint *csak* a „banksoport” kívánja az önálló nemzeti bankot és az ország zöme még ma is *hatvanhetes*. Erre alaposan és időszerűen ráduplázott *Szlezák Lajos*, az ujvidéki alkotmánypárt elnöke, amikor hazafias meggyőződésből otthagyta a 67-es alapot, amely minden

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
 VI. Dálnok-utca 12. sz.
 Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

A nőikelmajdonságok vezető színei az 1909-iki tavaszi idényre: adriatique, amethyste, aubergine, mielo, cacao, bleu de vichy, taupe stb. a melyek minden elképzelhető árnyalatban és szövetminőségben állandóan raktáron vannak.

KRON KÁROLY FIA, Ujvidéken.

létjogosultságot és a talajt az országban elvesztette. *Szlezák* még tetejében azzal is rádúplázott, hogy „*A Nap*“-ban kijelentette, hogy Ujvidéken *megszűnt* 67-es párt lenni és a felszámolás egy-két nap múlva meg fog történni. De ezek a jó 67-esek, — noha már kevesen vannak az istenadták, — még mindig nem likvidáltak. Andrásyt fogadta a király! Ő a designált miniszterelnök! A jövő embere! Man kann ja nicht wissen — és megmaradtak 67-es magnak.

Szlezák Lajos belépését a 48-as pártba nem jó szemmel nézi az a pár ember, aki az alkotmánypárt elveit vallja ma is. Az alkotmánypárt tagjai ök ma is, valahova csak kell tartozniok, ha már a jó, az egyedül üdvözítő szabadelvű párt meghalt. Pláne alkotmánypártiak ma, amikor a helyzet úgy néz ki, hogy az alkotmánypárt továbbra is kormányon marad. De azért irigykednek *Szlezák Lajosra*, aminthogy a kis párt tagjai kezdettől fogva az egymásra való irigykedéssel voltak elfoglalva és így nem volt idejük eszméiknek több és újabb hivatoborozni. Az egyik oszlopa a kised „*pártnak felszámolásban*“ gunyosan megszólította „*Szlezákot*“:

„Jó napot *méltóságos* uram“.

„Igazad van, belőlem *könnyen* lehet még főispán, mert én nekem az a nagy előnyöm megvan, hogy benneteket *jól* ismerlek“ — volt a csipős válasz, mire a különben gyakran a 48 felé kacintó polgártársunk pirulva bár, de annál gyorsabban távozott.

A *Náci* se utolsó fiu a pártban. A *Náci*, den ein jeder kennt. Kicsi ugyan, mint az öklöm, de azért ő is tettekkel tényszerű. Nagyon felháborodhatott azon, hogy *Szlezák Lajos* nem hívta őket is a 48-as pártba, hanem egymaga ment oda. Elvtagadással, árulással vádolta. És olvasva „*A Nap*“-ban megjelent *Szlezák*-féle nyilatkozatot, dühbe gurulva, kinyilatkoztatta, — (neki is kell nyilatkoznia, ez már a politikusok szokása), — hogy *dementálni* fogja a volt elnökének nyilatkozatát, mert nem áll az, hogy Ujvidéken nincs többé 67-es, hisz itt van ő: a *Náci*, den ein jeder kennt. Arról csak nem tehet, hogy oly kicsire nőtt és így sohase veszik észre. A *Náci* szóval nyilatkozott. Nyilatkozata pedig mint a legtöbb esetben szokásos, nem jelent ugyan meg, no de a kávéházban egy percre ő volt a helyzet ura, a hő, a 67, a közös bankos . . . Nem haragszunk a *Nácira*, hisz *Náci* mindig voltak és *Náci* mindig lesznek. A köztudatban vannak és a köztudatban maradnak.

Mert ök elvűek és megmaradnak — szabadelvűpártiaknak, ha most az alkotmánypártban is vannak. *Náci*, ez szép magától! „*Látja Náci*, maga tetszik nekem.“ k. z.

Már osztozkodnak. Kik mások, ha nem az ujvidéki alkotmánypártiak? És min osztozkodnak? A medve bőrén. Ők már befejezett tényként állítják, hogy az

alkotmánypárt a jövő a hatalom. Már ki is osztották a szerepeket. Az egyikből főispán, a másiktól nem tudom mi lesz. Na, na, vigyázat, mert mázolja van. Ne oly korán osztozkodjanak, mert még nincsenek nyeregben. Aztán ne felejtsek el, hogy Balla Aladár után nehéz helyzete lesz a jövő főispánnak. És el ne felejtsek, hogy csak függetlenségi kabinet boldogulhat és erősen bizunk benne, hogy a király a tizenkettedik órában függetlenségi miniszteriumot fog kinevezni.

Nemzeti színészet.

Szombaton zsufolt ház előtt került színre Kövessy Albert színigazgatónak szellemes ötletekben gazdag és rendkívül mulattató ujdonsága: a „*Keserű mézesetek*“. Kedvesnél kedvesebb jelenetek váltják fel a darabot, eleven erő lüktet benne elejétől végig, jót nevetünk a helyzetkomikum ügyes érvényesítésén és megtapsoljuk a szellemesnél szellemesebb mondásokat. Kövessyt sokszor hívták a lámpák elő és tisztelőitől két virágcsokrot kapott. Maga a játék is közmegelegedést keltett. Thury Elemér az öregebb korban is snájdig és pattogós kifejezéseket kedvelő Perlakit mintszerűen játszotta. Thurné a teatralis Amondát mutatta be oly sikerrel, hogy nyílt színen kapott jél megérdemelt tapsokat. A darab tulajdonképen Árpád és Mártha esetén fordul meg. Árpádban Szőke Sándor adta tanujelét szép tehetségének. A szerelmes ifjút plasztikusan, pointirozva mutatta be. Mint Mártha Szőke Gizi számolt be kitűnő hasznavehetőségéről. Niczkyné átgondoltan, nem mindennapi sikerrel játszotta özvegy Rédeynét. Károlyi Ibolykát (Lila) kedves megjelenése és megnyerő játéka tették a siker részesevé. Megemlítjük még Szilágyi ügyes Kuzkáját, Szentiványi sikkes Liczeyjét, Torkos remek Mátéját és Gombos Málvinnak igaz és dicséretreméltó Annáját.

Vasárnap délután a „*Náni*“ előadásán táblás ház volt. Élveztünk volna, ha nem kellett volna bosszankodnunk, hogy előttünk *toronymagasságu kalapok* tündökölnek! A hölgyközönség lehetne annyira előzékeny, hogy a földszinten, még a délutáni előadásokon se jelenik meg kalappal a fején, elvégre a hátrábülők is szeretnének valamit látni. Egyébként Kövessyné adta Nánit. Beleöntötte jókedvét, hamisítatlan kedélyét és úgy szép énekével, mint mesteri játékaival őszinte elismerést aratott. Virágcsokrot is kapott. Partnere volt Hajagos (Józi). Kitűnően játszott, szíveshözölóan énekelt. A sváb család atyját, az öreg Kreuzert Szilágyi mutatta be tökéletesen, jóízű humorral, ügyes volt Heltai is, mint Szepi, még ha kissé tulozott is. Niczkyné a jólelkű Molnárné szerepében tett szert elismerésre. Szőke Sándor az abszi jogászt remekül alakította. A sikerhez Károlyi (Szilárd Péter), Szőke Gizi (Róza), Harsányi (Lupi bácsi) és Somogyi (Bódi) teljes erővel járultak hozzá. Csak minek kell oly szereplőket is jelezni a színpadon, akik ott sincsenek! Este „*A bálkirálynő*“-t ismételték meg.

Hétfőn Verdi remeke, a hatalmas „*Tronbadour*“ opera ment. Volt ugyan közönség eléggé szép számban, de ez a párját ritkító előadás mindenesetre telt ház érdemelt volna.

A címszerepben (Manrico) Hunfi kellemes tenorját élveztük. Hangjában üde erő rejlik, amely hatalmasan tör elő minden partinál. Már belépő dalát meleg közvetlenséggel adta elő és a hatás jelenetről-jelenetre fokozódott. Berczik Margit (Leonora) es alkalommal is hű maradt a hozzá kötött reményekhez. Ügyes énekével, amelyben ezuttal is érvényre jutottak a modulációk, zajos tetszésnyilvánítást ért el. Kövessyné Asucenája ügyesebb alakítóra nem talált volna. Nem könnyű énekpartijaiból mindenkor igaz melegség sugárzott ki: Hajagos mint Luna gróf, nagy tetszés mellett énekelt és a heves szenvedélyt, melyen szerepet jellemzi, úgy énekében, mint játékában fennen juttatta érvényre. Kisebb szerepeikben jók voltak Szőke Gizi (Inez), Szilágyi Aladár (Fernandó) Somogyi Frigyes (Ruiz).

HIREK.

Személyi hír. Ireghi Dr. Balla Aladár főispán e hó 12-én az esti gyorsvonattal haza érkezett. Érkezését ezuttal pártunk tagjai tüntetésszerű óváció alkalmául használták fel, amennyiben impozáns nagy számban jelentek meg az állomáson és lelkes éljenekkel fogadva, őszinte üdvözlésekkel üdvözölték.

Vár. törvényhatóságunk ma csütörtök d. u. 4 órakor rendes havi közgyűlést tart. A 41 pontból álló tárgysorozatból mint fontosabbakat kiemeljük: az izr. hitközségnek megszavazott 20.000 k. segély, munkaházak létesítése, a város árvédelmi munkálatainak megállapítása, a limán szennyvizeinek levezetése tárgyában hozott közgy. határozatokat s a jövedéki hivatal szervezetére vonatkozó szabályrendeletet jóváhagyó min. leiratok; irnok választása; Arad város átirata a 13 aradi vértanu vesztőhelyének megváltása s az *önálló magyar jegybank* érdekében; a magyar Kaszinó, Pekló Béla és az ipartestület kérvényei telek átengedése iránt; a gyámpénztári szabályrendelet megállapítása; a Peics szállásoknál építendő iskola részére segély; tanácsi előterjesztések az *ártézi fürdő* kezelése, a fő és Petőfi utcák csatornázása, a hidsáncok megváltása körüli tárgyalások, az új *közkórház* berendezésének beszerzése tárgyában; felebbezések tanácsi határozatok ellen és nyugdíjaztatás iránti kérvények.

Katonai szemle. Markovinovic Vince ezredes, a 6-ik cs. és kir. gyalogezred parancsnoka e hó 10-én Ujvidékre érkezett, hogy a helybeli zászlóalját megvizsgálja.

Deákok lövészete. A kir. kat. magyar főgimnázium VII. és VIII. osztályu tanulói, kik min. engedély alapján a tél folyamán — Kalapis honvédfőhadnagy vezetésével, e hó 15-én, szombat délutáni 4 órakor a katonai lövöldében mutatják be lövészgyűgyességüket. Eleinte próbaversenynek volt szánva e lövészet, de mivel a Budapestre hirdett országos tornaversenyek nem tartatnak meg, a főgimn. tanulók ezen lövészete vizsga számba menend. A közönség érdeklődése már is abban nyilvánult, hogy többen lövészeti díjakat adományoztak. A tanulók szombati lövészete iránt érdeklődők ez uton hivatnak meg a minél nagyobb számban leendő megjelenésre.

Érettségi biztos. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dr. Koch Ferenc budapesti

egyetemi r. k. tanárt az *ujvidéki* felsőkereskedelmi iskolához 1909. tanévi érettségi vizsgálatának vezetésével min. biztosi minőségben megbízta.

Az artézi fürdő villanyvilágítása. A városi tanács a multkoriban írta ki a pályázatot az artézi fürdő villanyvilágítási és erőátviteli berendezésére. Ez már egy szűkebb pályázat volt, melyben a város a Villamostársaságot és Locker Vilmos helybeli céget szólította fel ajánlat beadására. A pályázat szombaton járt le. Az olcsóbb Locker Vilmos ajánlata volt, kinek ajánlatát a városi tanács elfogadta és a kivitellel megbízta.

10 éves jubileum. Folyó hó 9-én vasárnap délelőtt tartotta meg az Ujvidéki Takarékpénztár igazgatósága és tisztikara Balassa Henrik, az Ujvidéki Takarékpénztár érdemduz vezérigazgatójának 10 éves jubileumát. Ezelőtt 10 évvel hívta meg az Ujvidéki Takarékpénztár igazgatósága Balassa Henriket, hogy az intézetet reorganizálja. Balassa Henrik, ki akkor a nagyikindai közgazdasági bank ügyvezetője volt, ezen megbízatást elfogadta s az intézet élére állt. Ritka szaktudása, lelkes ambíciója, nagy energiája és fáradhatatlan munkakedve az akkor nem épen virágzó állapotban lévő intézetet nem csak hogy megerősítette és szilárd alapokra fektette, hanem gyors egymásutánban azt a fejlődés oly magas fokára emelte, hogy ezen intézet ma nemcsak Ujvidék városának, hanem — mondhatni — egész Délmagyarországnak legelső rangú intézetévé lett. Elévülhetetlen érdemeit szerzett Balassa Henrik az intézet felvirágzása körül; megelégedéssel tekinthet vissza vezérigazgatóságának 10 éves multjára s büszkeséggel hasonlíthatja össze az intézet 10 év előtti helyzetét a maival, mely egy milliányi alaptőkével és fél milliányi tartalék és egyéb alapjaival, 3 milliányi jelzálog állományával, 5 milliányi váltó tárcával, 220 ezer tiszta nyeresményével és 10%-os osztalékával, sokszorosan és össze nem hasonlítható módon felülmulja a 10 év előtti állapotokat. De hála kötelezte Ujvidék város és környékének közönségét is, mert hathatósan előmozdította iparának és kereskedelmének fejlődését és uttörővé vált az akkor eladósodott és nyomasztó helyzetben lévő földbirtokos osztály felsegítésére országszerte megindult akciónak. Ezen érdemeivel méltó elismerést vívott ki magának a fővárosi nagy pénzintézetek körében is. Hervadhatlan érdemeit meghálálva tartotta meg az igazgatósága és hú tisztikara szűk körben 10 éves jubileumát. Elsősorban a hú tisztviselői járultak szeretett vezérigazgatójuk elé, akik szeretetüknek és törhetetlen ragaszkodásuk jeléül fényképeikből összeállított diszes albumot nyújtottak át szépen átgondolt és szívből jövő, meleg üdvözlés kíséretében. Ezután az igazgatóság üdvözölte s elismerő és köszönő szavak kíséretében adta át nagy értékű, szép ajándékát. Balassa Henriket rendkívül meglepte ez a nem várt és nem is sejtett ünneplés, meghatottan mondott köszönetet úgy az igazgatóságnak, mint tisztikarának, ezt biztosítván változatlan további jóakarattól, annak pedig ígéretet tett, hogy a jövőben is főtörőkévé az intézet felvirágoztatása leendő. Az ünnepnek hire kelt a városban és tisztelői nagy számban siettek a jubiléus üdvözlésére.

Társas vacsora. Kalapis János honvédfőhadnagy az elmúlt télen a főgimnázium tanári testületének több tagját tornára és vívásra oktatta. A tornaidény befejezése alkalmából a napokban Kalapis tiszteletére a Geiger-féle vendéglő külön termében kedélyes

vacsora volt. Felköszöntőkben sem volt hiány. Az ünnepeltet Hoffmann Mátyás, Kardos Miksa, Dr. Szabó Lajos és Dr. Piukovich Sándor tanárok külön-külön felköszöntötték, aki erre őszinte, megható szavakban felelt. A társaság jókedvben sokáig maradt együtt.

Uj helyiségben. Az ujvidéki Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár R. T. f. május 1-vel új helyiségébe, a Kossuth Lajos u. 52. sz. Fürst-féle házba költözött s új otthonát, költséget nem kimélve, teljesen modernül, főleg a közönség kényelmi érdekeinek szemmel tartása mellett rendezte be. Az alig 1 $\frac{1}{4}$ év óta fenálló új intézet a közönség részéről nagy bizalomnak örvend s fellendülését nemcsak az elért nagy forgalom és osztalék, de főleg a 300 ezerről 500 ezerre felemelt részvénytőkének gyorsan és sikeresen eszközölt jegyzése bizonyítja; utóbbit a f. hó 9-én tartott rendkívüli közgyűlés örömmel vette tudomásul, valamint jóváhagyta a részvénytőke felemelése folytán szükségessé vált és javasolt alapszabály-módosítást is.

Egyházmegyei hír. Vidakovich Pál nemsmiliticai plebános a napokban életének 63. évében elhalálozván, az ekkép megürült plebánia ideiglenes adminisztrátorává Litvay Péter zombori hitoktató küldetett.

Orozva leütötték. Milánkov Péter, Dr. Krónits István zombori ügyvéd egyik alkalmazottja a napokban gyanútlanul hajtatott hazafelé, mikor utközben ismeretlen utonálló hátulról egy furkós bottal úgy fejbe ütötték, hogy rögtön eszméletét veszítette.

Kivándorlás a Bácskából. A kivándorlásnak bács megyei rovata állandósul s egyre emelkedik. Április hó folyamán ismét 334-en vándoroltak ki, még pedig Amerikába 256-an, Németországba 36, Szerbiába 32-en, Romániába 8-an, végül Ázsiába és Franciaországba 1—1.

Lövészmulatság. Az ujvidéki polg. cél-lövész egyesület már most tudatja az egylet tagjaival s a közönséggel, hogy f. é. pünkösdi első ünnepén nagyobb szabású kerti mulatságot rendez.

Gondnokság. Az ujvidéki kir. törvényszék Sztepanov Emil titeli g. kel. lelkészt gondnokság alá helyezte.

Uj táblabíró. Orosz Pál nagyikindai törvényszéki bíró a szegedi ítélőtáblához bíróvá neveztetett ki.

A községi jegyzők vasárnapi munkaszünete. A belügyminiszter szabályozni kívánja a községi jegyzőkre nézve is a vasárnapi munkaszünetet. Ugyanis bizonyos munkák, pld. a munkásigazolványok, a járlatok és marhalvelek kiadása a legtöbb esetben halasztást nem tűr. Ezeknek a kiállítására bizonyos időt szándékozik a vasárnapokra megállapítani a belügyminiszter.

Fürdőjünk otthon! Néhány nap óta valóságos bucsujárás van a Récei szálló féleleletli 32. számú szobájában, amelyben a „Sanitas“ szobagőz és hőlégfürdőkészülék van megtekintés végett kiállítva. Ez a mesés készülék magyar gyártmány, mely már az egész világon szabadalmat nyert és mindenütt, minden országban, ahol eddig elterjedt, mesés egyszerűségénél, könnyű és veszélytelen kezelésénél fogva, de főleg kiváló gyógyhatása miatt páratlan a maga nemében. Különösen csusz, rheuma és köszvény ellen használták kiváló eredménnyel betegek, akik elismerő levelekben nem győztek eleget hálálkodni a „Sanitas“ magyar feltalálónak. A sok hálalevélből itt közlünk néhányat, melyeket a mi szűkebb hazánkban is, intéztek a „Sanitas“ gyárához:

Jánky László kir. főgimn. tanár. Ujvidék.

A küldött gőz- és hőlégfürdő-készülékkel nemcsak, hogy meg vagyok elégedve, hanem összes hozzáfűzött várakozásomat fölülmulta egyszerűsége és hatékonyságánál fogva. Mindenkinek, aki hűléses bajokban szenved, saját tapasztalatom alapján melegen ajánlom.

Dr. Szabovljević Dusan főszolgabíró.

Zombor.

A „Sanitas“ szobagőzfürdő-készülék úgy csinos kiállításánál és könnyű kezelhetőségénél, mint kiváló hatásánál fogva, minden tekintetben kielégített. Fogadjon elismerésem kifejezését.

Dr. Lovász Andor orsz. képviselő. Zenta.

A küldött veres „Sanitas“ gőzfürdő-készülékkel teljesen meg vagyok elégedve, a fél év óta gyöttrő fejszemem rohamosan enyhül s fülzugásaim már 2 fürdő használatára teljesen elmúltak.

Koczkar Zsigmond kir. közjegyző. Zombor.

Van szerencsém értesíteni, hogy a szállított vörös szobagőzfürdő-készülékkel és fejmaszkkal úgy egyszerű és könnyű kezelhetősége, mint egészségfentartó használhatósága tekintetében, én és családom nagyon meg vagyunk elégedve. Jó lélekkel ajánlom mindenkinek, főleg rendszeres időnként ismétlődő görcsökben szenvedő hölgyeknek.

Jedlicska Lajos állatorvos. Zombor.

A küldött „Sanitas“ szoba gőzlégfürdő készüléke örök hálára kötelez, idült reumától, mely már 15 éve sok kínzó fájdalmat okozott, sok fürdő költségektől, sok gyógyszereléssel mentett meg a „Sanitas“. Rövid egy hónapi használatával tapasztalom, hogy fájdalmaim enyhültek, éjjelimeket nyugodt alvással tölthetem, munkában nem zavar, nem tudom eléggé dicsérni és ajánlani minden szenvedő embertársamnak uton-utfele.

Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Sanitasnak lapunk mai számában levő hirdetésére, mert a készülék még 3 napig tekinthető meg a Récei szálló félelem 32. sz. alatt, hol a gyár üzemvezetője készségesen szolgál közelebbi felvilágosítással. Részletfűzetésre is kapható.

„Hermes“ Kereskedelmi Tudakozóda Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-utca 39. Délmagyarország legmegbízhatóbb hiteltudósító irodája. Tulajdonos: Böhm Armin.

Nyílt-tér.

Csak egyet szeretek, finomat, kicsit,

a kinek sok jótétoményt köszönhetek: a szodeni ásványpasztillát (Fay-féle valódit). Ha olykor köhögök, azonnal beveszek egy pasztillát. Ha megihltem, elég hat-tíz pasztilla, hogy minden kínzó jelenség elmúljon. Ha súlyos hurutom van, pasztillákat olvasztok föl forró tejszenn és néhány óra múlva ismét helyemen vagyok. Fay valódi szodeni-jének az ára csak 1 kor. 25 fillér egy skatulyával és minden gyógyszerertárban, drogériában és ásványvízkereskedésben kapható.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarország-ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Agoston.

Közgazdaság.

Campbell-féle talajművelés.

Írta: gróf Teleki Arvéd.

A „G. L.“ 1907. évi október 6-iki számában volt szerencsém Campbell legértékesebb eszközéről, a tárcsás boronáról és az ezzel elérhető eredményekről munkakímélés és a talajban levő nedvesség megtakarítása szempontjából bővebb tapasztalataimról beszámolni. Campbell módra tehát tekintve, hogy tárcsás boronákat már husz év óta használók és bizonyára mások is régebben beszereztek

ilyen eszközöket, Magyarországon is már több idő óta dolgozunk. Az újítás most főképp az altalajtömörítőben rejlik, a mely talajmivelő eszköz új, és mostanáig ilyen módon nem gyakorolt munkát végez. Ez t. i. a nélkül, hogy a talaj felszínét lehegerelné, ékalakulag képzett keréktalpaival a felső finomabbra művelt rétegen áthatolva, az ez alatt lazán, rögökben, hézagosan heverő alsó réteget van hivatva lenyomni, tömöríteni, úgy hogy a nagy légüregek, melyek folytán a talaj gyorsan kiszárad, megszűnjenek és az elvetendő mag olyan talajba jusson, melynek nedves részecskéi hozzásimulva, a kelést előmozdítják. Az ily kikelő mag hajszálygókerei részére is a közepesen megülepedett talaj könnyebb fejlődést és tenyészkedést biztosít. Ezen altalajtömörítőt illetőleg a nálunk most megjelent Campbell-féle talajmivelési könyvben olyan eredmények vannak feljegyezve, hogy a nálunk most már meghonosodni látszó szárazságtól sokat szenvedett gazdák figyelmét méltán felébresztette e mű. *Kísérleteznünk ezen altalajtömörítővel igen fontos*, magam is e napokban már hozzálátok, de azért ne feledjük, hogy az egész Campbell-féle művelésnek nem annyira ez az idáig előttünk ismeretlen talajmivelő eszköz, mint inkább a tárcsás borona a sarkalatos eszköze, a melyen az egész rendszer megfordul. Esetleg jó eredményt tehet a talaj felszín alatti láthatatlan rögöket tömörítő szerszám is, de ha nincs nedvesség a földben, hiába mesterkedünk akkor bárhogyan is. Fontosabb tehát a meglévő nedvesség konzerválása és a talajnak új nedvesség részére felvételképessé tétele és erre nemcsak hivatott lehet a tárcsás borona, hanem ennek végzését már hazai számos kísérletekkel igazolta is Erre vonatkoznak az 1907. évi különösen száraz évben szerzett tapasztalataim, melyek egyikében egy dehes, homokos, meredek, a gazdaság központjától 7 kilométerre fekvő és nagyon régen trágyázott táblán kizárólag tárcsás és rugós boronákkal, teljesen eke nélkül mivel 32 holdas táblán jobb termés eredményt értem el lentermelés útján, mint a majorok közelében fekvő 10-szeres értékű, szabályszerűleg mivel és trágyázott I-ső osztályú földeimen.

Kiveszett őszi buza földjén is pusztán ezen boronákkal való előkészítés után egy vidékünkön rossz tengeritermő évben, mikor az átlagos termés jóval a szokásos 9—10 mázsás országos átlagon alól mozgott, 60 Hl. csöves tengeri, vagyis tavasszal morzsolva 20 q. szemes tengeri volt egy 12 holdas földnek a termése. Mindenesetre javára esett ezen termésnek a buza előtt végzett mély szántás és további többszöri jó talajmivelés, de közvetlen a tárcsás boronával mivel tengeri mellett, volt a szintén így mivel és kiveszett buza után ekével felszántott területben termett tengeri is. Már a keléskor szemmel láthatólag sűrűbben és vidorabban törtek elő a levelek a tárcsázott földön és 1 hó alatt kétszeresen elhagyta fejlődésben a tárcsázott földben termelt tengeri után az eke után vetett, a mely különbség a szedésnél oly nagygyá vált, hogy az eke után a tegeriszemtermés csak 8 q-át tett ki kat. holdankint, míg a tárcsázott területen az átlag 20 q-át tett ki. Szárazság tehát ma már csak a helytelen talajmivelést folytató gazdát sújtja keservesen.

A tárcsás boronákkal dolgozó gazda szárazságtól már ma félannyit sem szenved, mint a multban. Igaz, hogy talajmivelési rendszerét át kell alakítani bizonyos mértékben, de ez nem olyan nagy teher az országra, mert főképp a nagyobb gazdákat sújtja.

A kisebb gazda könnyebben tud a szárazság ellen az által is védekezni, hogy birteka erősebben van aránylag instruálva igavonó állatokkal és ennek folytán könnyebben ki tudja lesni azt az 1—2 napot, melyen kis földjét egy eső után legkevesebb erővel és a talaj legmegfelelőbb állapotában bemivelheti. De nem így állanak a középgazdák, kiknél az őszi és tavaszi vetési időszak heteket és a nagy uradalmak, hol ugyanezen munkák hónapokat vesznek igénybe.

Ezeknél életbavágó kérdés a talaj nedvességénél és a talaj megmivelésénél a munkával való takarékoskodás, mert ezen utóbbi módon tudják megközelíteni a kisgazda előnyös helyzetét, hogy t. i. akkor vessenek, mikor az évszak és a talaj beértsége és nedvessége azt a legjobban javálja.

A tárcsás borona határozottan munkakímélő eszköz.

A középgazdának való 12 tárcsás, egy soros borona 2 erős lóval, vagy 4 közepes, abrakot nem kapó ökörről fél öl széles területet mivel meg tavasszal őszi szántásban úgy, hogy azt vetőgép részére ideálisan elő is készíti, sőt ha kézzel, kézi vagy fogatos szóravető géppel vetik a magot, kitünően takar is.

Nagyobb gazdaságok részére jobban megfelel a 24 tárcsás borona, mely két 12 tárcsás boronának egymásután, egy merev keretbe való beszereléséből áll és a talaj felszínét nem teszi hullámossá, hanem egyszerű menetben 1 egész öl széles sávot mivel meg véglegesen, mert az első 12 tárcsa által hullámosan kétfelé borított talajt megint vissza egyenesíti, hatalmasan összekeverve azt. Ilyen dupla tárcsás borona Európában nagyban még nem készül. Én már 2 év óta gyártattam ilyent saját gépműhelyemben és fenti len- és tengeritermelést is ilyennel végeztettem. Ennek vontatásához 3—4 erős ló, vagy 6—8 ökör szükséges.

Van végül egy harmadik, kizgazdák részére is hozzáférhető áru tárcsás borona, melyet a szegény ember tárcsás boronájának lehetne elnevezni, ha nem lenne univerzális eszköz annál fogva, hogy kis alakjánál és rendkívüli állíthatóságánál fogva tárcsás boronáló munkákon kívül a következő munkákra is előnyösen, tehát egész éven át 2 középökönnyű ló, ökör vagy tehén által vontatva is használható.

Ennek a tárcsás boronának 3 vagy 4 jobbra s 3 vagy négy balra működő tárcsája van. A 3 vagy 4 tárcsát magában foglaló egy-egy oldal meg is fordítható. Ily módon a középtől kétfelé veti a földet, vagy a közép felé összehuzza a földet. Ennek a sajátjának hasznát vesszük az ágyasztás után való művelésnél, a midőn az összevetett barázda ormóját a kétfelé vetésre állított kis tárcsás boronával szétvettjük, a széjjel szántási barázda fenekét pedig a befelé huzásra állított kistárcsás boronával földdel betemetjük és ily módon a kaszáló-, arató- és más gépek részére oly végzetes zökkenő helyeket kiküszöböljük.

Ugyanilyforma, de még erősebb munkát lehet ezen kis eszközzel végeztetni, ha a széjjelvetésre állított borona belső tárcsáit mélyebb járásra állítjuk, ehhez is csak 2 csavar megmeresztése szükséges. Ily módon a belső tárcsák árkot ásnak, a feljebb álló külső tárcsák pedig a földet az árokból kidobják és ily módon előre lazított talajban igen könnyű öntözésre való vízvezető árkocskákat minden emberi kézi munka nélkül naponta kilométer számra előállítani.

Ha azt kívánjuk, hogy a vízvezető árok

emelkedett fenekü legyen, kis töltést állítunk elő az által, hogy a 3—4 tárcsából álló oldalakat megfordítjuk és befelé huzatjuk a földet, ilyenkor a szélső tárcsák járnak mélyebben és a belsők magasabban. Az így keletkezett töltés ormóját egy töltőgető ekével felhasítva, a *bolgár kertészethez szükséges töltésen vonuló vízvezetőárkokat* majdnem ingyen állíthatjuk elő. Természetes, hogy mély őszi szántásnak kell az ilyen tavaszi munkálkodást megelőznie. Végül—és ez a 6—8 tárcsás *kis borona valódi rendeltetése — főképpen tengeri és más széles sorokba* (60 centiméternél szélesebb sorokba) vetett növények tavaszi-nyári kapálására alkalmas. E közben egyszer a növényektől elhuzatjuk a földet, majd ezek növekedvén, feljűk huzatjuk azt. *A kapálásnál főelőnye ezen eszköznek, hogy gördülő tárcsái nem gyűjtik úgy maguk elé a nedves talajjal összeragadó gyomokat*, mint a kapavasakkal felszerelt sorközmmivelő eszközök, hanem a nyomokat levágván, lefektetik és földdel betakarják, a mely alatt azok megpállanak. Ennél fogva esők után valamivel gyorsabban lehet tárcsás kapálóeszközzel a kapáláshoz fogni, mint a más szerkezetűekkel. Továbbá 2 lóval és 1 emberrel két sorközmmivel meg ezek, míg a Planet vagy bácskai kapá 2 sorközmmiveléséhez 2 lovat és 4 gyalogjáró embert igényel; utóbbiak gyalogjárásukkal a menetet lassítják is, a mi nem fordul elő a tárcsás kapánál, a melyen a kocsis rajta ül és úgy hajt, ahogy a lovak menni tudnak. Végül még előnye a tárcsáskapának, hogy a mivelő növény gyökereit nem sérti meg annyira, mint a kapaszerű vasak, melyek hogy elég földmozgositást végezzenek, mélyre kell hogy hatoljanak, míg a tárcsák a gyökök felett elsiklanak és nem kapaszkodnak alájuk.

A magyar földművelésben iddig nem igen használatos acéltárcsában, tehát kis, közép és nagy gazda részére egyaránt előnyvel alkalmazható segédeszköz nyelünk, melylyel normális időjárás mellett gondosabb talajművelést végezhetünk, szárazság esetére pedig előre annyi nedvességet tarthatunk meg földünkben, a mely növényeink a kiszülés által való tönkremeneteltől nemcsak megóvják, hanem még rossz évben is türheő termésekre képesíti.

Hirdetések.

21544, szám. tkvi 1909.

Árverési hirdetmény.

A titeli kir. járásbírószág közhírré teszi, hogy a Stein Gábor sajkásgyörgyei lakos végrehajtónak, továbbá a Vialukin Szvetozár, a Bácsföldvári első takarékpénztár, az újvidéki takarékpénztár, dr. Kovács Bódog, az újvidéki szerb takarékpénztár, a Csajkáskerületi takarékpénztár és a Kovili első takarékpénztárnak — Panics Matea, Kovács Sándor, Milanov Tadia és Kavacs Alexander alsókaboli lakosok végrehajtást szennvedettek ellen 600 korona hátr. 30 korona 1000 + 300 kor. 600 + 870 + 300 kor. 420 kor. 470 kor. 300 kor. 470 kor. 200 + 1130 kor. tőke és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében az újvidéki kir. törvényszék és a titeli kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság területén az alsókaboli 13. számú betétben Panity Matea (nős Szamocseta Lyubiczával) nevével felvett A. I. 1—2 sorsz. 278, 279 hrsz. 195 ö. i. sz. ház 689 □-öl udvarral, 769 □-öl kert a beltételekben 2501 korona becsáron Panics Matéáné szül. Szamocseta Lyubicza alsókaboli lakos késedelmes árverési vevő veszélyére és költségére + 3. sorsz. 875 hrsz 322 □-öl szántó a szőlőkben Kovács Sándorné szül. Panits Lenka alsó-

kaboli lakos
lyére és k
vános árve

Katár
napjának
házához
ingatlan
el fog adat

Kikiált
10%-át ve
az 1881. é
folyammal
igazságügy
lőlt óvadé
kezéshez le
170. §-a
ságnál elő
elismervén

A fent
kiáltási ár
el nem ad

Kelt T
A kir.
ságnál.

Matkov

Rókus

3184. tkv.

Ár

Ózv.
hajtatonak
lakos vég
tási ügyéb
hajtási ár
1904. évi
matal, 94
és árverés
jelenlegi
ségek kie
§-a alapjá
déli kir.
ság terüle
A. I. 1—5
és 1148 h
1005 nsz.
nsz. öles
ezennel m
deltetik.

Ezen
1909. máj
Ósövé kö
tásával B
bizatik.

1. Eke
a kikiáltá

2. Az
ingatlan
50 fillért
42 §-ban
1881. nov
rend. 8.
pirban a
1881. LX
pénznek a
állított sz

Ujvid

Csödt

Köza
megéhez
tetele ala
szerzési
lönfelo is
rajz-, iró
ingók. 2.
vett 1160
töki üzle
3. Továb

kaboli lakos késedelmes árverési vevő veszélyére és költségére 106 korona becsáron nyilvános árverés útján elfogadtatni.

Határnapul az 1909. június hó 17-ik napjának d. e. 9 órája Alsókaból község házához kitzetnek oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alól is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár, a melynek 10%-át venni szándékozik készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ának jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi 3333. sz. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

A fenti helyrajzi számú ingatlanok a kikiáltási ár két harmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

Kelt Titelen 1909. évi január hó 21-én.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Petrovics, kir. járásbíró

Matkovits

szobafestő

és mázó

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.

ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

3184. tkv. 1909. szám.

Árverési hirdetés.

Özv. Jélics Gáborné ósóvei lakos végrehajtatónak Nedelykov György és tsa ósóvei lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 224 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi szeptember hó 29-től járó 5% kamatai, 94 kor. 30 fill. perbeli és végrehajtási és árverés kérését már megállapított, valamint jelenlegi 15 kor. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. tc. 144. §-a alapján és a 146. § értelmében az újvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén levő, az ósóvei 226. sz. betétben A. L. 1—5 sorsz. a. foglalt 406, 407, 828, 829 és 1148 hrsz. 128 nsz. öles, 633 nsz. öles, 1005 nsz. öles, 1206 nsz. öles és 1 hold 258 nsz. öles kert és szántókra 1275 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1909. május 29-ik napjának d. u. 3 órája Ósóve község házához kitzetnek ki, a fogantatásával Basch Sándor bir. végrehajtó megbízatik.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, azaz 127 kor. 50 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Újvidék, 1909. évi április hó 17-én.

Molndr, kir. törvényszéki bíró

Csödtömegeladási hirdetés.

Közados Przybylovsky Oszkár csödtömegéhez tartozó 1. A csöd leltár 1—335. sz. tétele alatt felvett 6728 korona 25 fillér beszerzési és 4958 kor. 48 fillér becsértékű különféle iskolai és szépirodalmi könyv-, papir-, rajz-, írószerszám-, zenepapir- és e szakba vágó ingók. 2. A csödleltár 341. tétele alatt felvett 1160 kor. beszerzési és 510 korona becsértékű üzleti átványok, létra légszusz lampa stb. 3. Továbbá a bizományi áruk közé felvett 1.

sorsz. 797 füzet szerb könyv és 2. sorsz. alatt felvett 2 üres tentás hordó 16 kor. becsértékben, egyszerre vagy csoportonként külön-külön zárt ajánlati verseny tárgyalás útján elfognak adatni. Ajánlattevők ajánlataikat az ideiglenes csödválasztmány elnökénél Dr. Kubinyi Károly ügyvédnél zárt borítékban 1909. május hó 17-ig d. u. 5 óráig tartoznak átadni. a borítékon annak megjelölésével, hogy a fenti csoportok melyikére történik az ajánlat. Kötelesek ugyanott s ugyanaddig az illető csoport fenti kiírt becsértékének 10%-át készpénzben bánatpénztől letenni. Az ajánlatok felett az ideiglenes csödválasztmány elnökének ügyvédi irodájában 1909. május 18-án fog határozni. A csödválasztmány fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül bármelyiket is elfogadhassa vagy visszautasíthassa. Az áruk minőségére és mennyiségére nézve sem a csödválasztmány, sem a tömeggondnok semmi néven nevezendő szavatosságot nem vállal. Vevő köteles a vételári összeget és a vétel után járó III. foku illetéket a tömeggondnok kezéhez az ajánlatnak a csödbíróság által történt jóváhagyása után azonnal készpénzben kifizetni, ellenesetben a bánatpénznek elvesztésén felül szavatol azon kárért, mely a csödtömeget, mely az áru feletti jogát ezzel vissza nyeri — ebből kifolyólag éri. Az ajánlattevő az ajánlatnak a csödbíróság által történt el vagy el nem fogadásáig kötelezettségben marad. Az ajánlati verseny eredményének a csödbíróság által történt jóváhagyása után az eladás tárgyát képező dolgokat érhető minden kár a vevőt terheli. A leltári áruk a tömeggondnok közbenjöttével naponként d. u. 3—5 óra között megtekinthetők. Azon ajánlattevők, kiknek ajánlata elfogadva nem lett, kötelesek a bánatpénzt legkésőbb 1909. május 15-ig csödtömeggondnoknál átvenni, ellenkező esetben azt az ő költségükre bírói letétbe fogom helyezni.

Ajánlattevők tartoznak kijelenteni, hogy a hirdetmény feltételeit magukra nézve kötelezőknek elismerik.

Dr. Elschléger Dezső,

mint vb. Przybylovsky Oszkár csödtömeggondnoka.

Keresek egy ügyes, a varrásban teljesen jártas, a magyar, német és szerb nyelvet bíró és reprezentálni tudó

KISASSZONYT

blouzosztályom vezetésére.

Ajánlatokat e hó 15-ig kérek.

Kron Károly Fia

divatáruháza Újvidéken.

Eladó ház.

Petőfi-utca 14. sz. Balla-féle ház, 5 szoba, előszoba, konyha, zárt folyosó és istálló és raktárhelyiségekkel szabad kézből rendkívül kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítással *Hajós Miksa* ur szolgál az Ipar- és Kereskedelmi takarékpénztár titkára Kossuth Lajos-utca 49.

Ugyanott *bérbeadó:* egy műhelynek is használható szép, tágas raktárhelyiség és egy nagy istálló több lóra.

Üzlet-áthelyezés!

Bátorkodom ezennel a nagyjérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy 7 év óta fenálló

mű- és látszer-üzletemet

valamint javító-műhelyemet folyó évi május 15-én a Sitto féle üzlethelyiségbe, Fő-utca 27. sz., Stefanovits Lyuba-féle házba helyezem át, ahol is raktáramat tetemesen megnagyobbítani és az igényeknek megfelelően felszerelni fogom.

Midőn t. vevőimet kérem, hogy becses bizalmukkal engem továbbra is megtisztelni kegyeskedjenek, arra fogok törekedni, hogy teljes megelégedésüket a jövőben is kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel

Telefon 229.

Loker Vilmos,

mű- és látszerész.

Villamos műszaki intézet, villamvilágítás berendezési vállalat Fő-utca 27. Stefanovits Lyuba fia üzlete mellett.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely NAGYVÁRAD mellett.

Európa leggazdagabb forró kénés hőforrása, a víz hőfoka 50° Celcius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknél, idült méh és petefészek gyuladások, méhhurut, medencebéli sejtiszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógy-mód alakjában, idült gyomorbanálmaknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag betegségeimél, sárgaság és epeköveknel meglepő gyógyhatás; tüdő-, kád, mór, szénasav, iszap fürdők. 1908. évben 8600 állandó fürdővendég. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitünő vendéglők, jutányos étlapárak.

Állandó elsőrendű cigányzene. — Vasárnaponként katonazene,

tennis pálya, gondozott sétautak, 200 holdas park.

Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

Pósta, távirda, interurbán telefon.

Kurtaksa és zenedij nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

Egy szép

Lakás kiadó *augusztus*

1-én, illetőleg azonnal a Kossuth Lajos-utca 3-ik szám alatt, a mely áll 3 utcai szobából, előszobából, éléskamrából, konyhából stb.-ből., továbbá egy 2 szobából és konyhából álló udvari lakás. Közelebbi értesítést ad

Szerb Kereskedelmi Egylet r. t.

3-3

Omnibusz.

Egy könnyű járatu, jó karban tartott omnibusz, mely főleg vidéki vendéglősök számára igen alkalmas, szabad kézből, olcsón eladó. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elégendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarnt stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előző, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cég. nál, a gyári piacon rendel meg, igen jótételek nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsiai választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Gyárnak vagy nyomdának

igen alkalmas helyiségek a főutcában, legélénkebb helyen azonnal kiadók.

Bővebbet a Dohánynagyárudában.

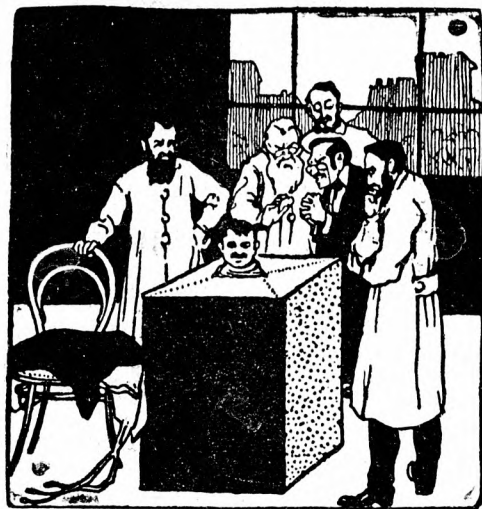
3-3

Gőztéglagyár.

Fraunhoffer, Marx és Schneider Ujvidéken ajánlják legjobb minőségű és szép kivitellű: fali-, gép-, kut-, lépeső-, kövezőtéglákat és cserepeket stb. a legolcsóbb napi árk mellett.

Megrendelések alkalmával kérjük a nagyérdemű közönséget megbizottunkhoz, Profama Károly urhoz (Zrinyi Jóna, ezelőtt Kigyó-utca 14. sz.) fordulni.

4-10

A szenvedő emberiség ne

mulassza el, a

„SANITAS“

Gőz-, Hőlég- és Gyógyfürdőt megtekinteni.

Az orvosok megállapították, hogy a rheuma, csúsz és köszvény ellen egyedüli biztos hatású szer a

„Sanitas“ Gőzfürdő Otthon.

A „SANITAS“ szobagőzfürdőt otthon bármely szobában bárki használhatja, 5 perc alatt kényelmes gőzfürdő. A szobában semmi gőz. Egy fürdés csekély 5 fil.-be kerül. Semmi helyet nem foglal el. Nem lehet eléggé magasztalni végtelen nagy előnyét, hogy az ágy előtt fürödhetünk és utána lefeküdhünk.

A készüléket az ország neves orvostanárai, orvosok, katonai és civil kórházak a legnagyobb elismerés hűngjén ajánlják.

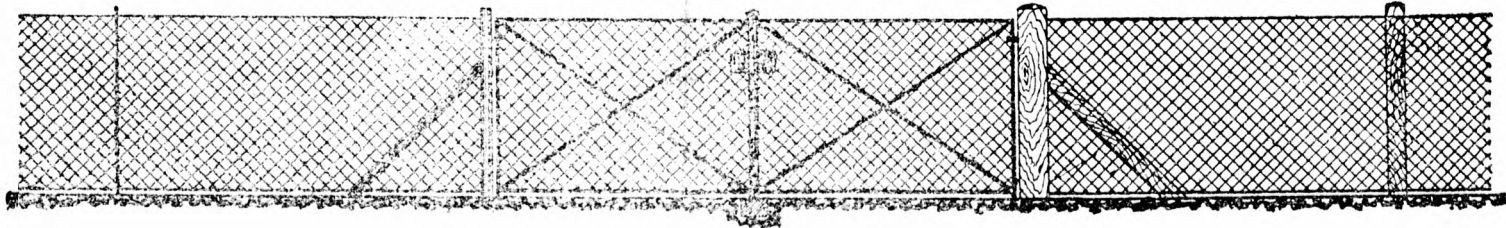
Mesés kényelem. — Egészséges emberek leletszükséglet. — Beteg embernek megváltás. Kezelése egyszerű és gyors. Összerakható.

Megtekinthető 3 napon át a »Récei« szállodában fél. em. 32. sz. hol a gyár üzemfőnöke minden vételkötelezettség nélkül ad közelebbi felvilágosítást.

OLCSÓ SODRONYKERITÉS!

Sodronygépfonatok vas- és horganyzott sodronyból, a sodrony vastagsága és fonatürbőség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaártú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!